

Омладина

ЛИСТ УЈЕДИЊЕНОГ САВЕЗА АНТИФАШИСТИЧКЕ ОМЛАДИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Година II

7 децембар 1944

Број 22

ПРОДОР У ПОДУНАВЉУ

Од генерал-мајора ВЈЕНОСЛАВА Ј. ИЛИШАНИЋА

Подунавље је данас поприште великих борби на огромном простору од северног гребена Карпата до средње Дрине. Дневне заповести Маршала Сталјина и ратни извештаји нашег Врховног штаба све чешће објављују зести о тешким ударцима који су на том простору задржали непријатељу. Трупе IV, II. и III. Украјинског фронта Црвене армије и наше Народно-ослободилачке војске руше последње позиције немачкој одбранбеној системи у западним Карпатима, на средњем Дунаву и у дравско-савском базену тежећи неодоливо према западу, у унутрашњост Чословачке и ка границима Аустрије. За свега некогико дана оборена је немачка одбрана на планинској реци Ондрави у западним Карпатима и тиме олакшавши продирање ка важним упориштима првога и другога обручака на западу. Немачка одбрана на планинској реци Ондрави у западним Карпатима и тиме олакшавши продирање ка важним упориштима првога и другога обручака на западу.

Подунавље је у географском и економском погледу веома важан део Европе. Дунав је велики природни водени пут који везује средњу Европу са истоком и југистоком. Његов слив обухвата велика и богата подручја па и већи део наше земље.

Немачки империјалисти изабрали су Дунав дајући њемачкој армији и овој склопу раскомадан. У планинском подручју Карпата угрожене су главно немачке везе са појадином и везе са јужном Польском. Будимпешта која је недавно кео велики офанзивно-дефанзивни мостобран претстављала главни ослонац немачке одбране на Дунаву, сад је изгубићи ово значајно пошто јој прети обухват и опколавање на десној обали Дунава из појадина. Десно крило немачког распореда у дравско-савском базену разбијено је у више изолованих група и постепено се ломи.

Најтежи ударац за непријатеља представља напад на појадену фортификацију Дунава и дубоки прородор који су извршиле трупе III. Украјинског фронта и наше војске. У погледу извршења ово је сјајно изведена операција. Ове су трупе прешли Дунав на сектору који је био јако бранљив, на којем је река веома широка, блатњавих обала са тешким прилазима са безброй споредних рукувача, поред саме обале велико шуме са мочварним тлом повећале су тешкој кретању, осматрању и употребе ватре. За наше трупе ово је било први прелаз велике реке у оквиру велике операције на једном организованом фронту, испит који су они одлично положило, доказавши и овим да наша војска спада у ред великих регуларних армија и да може извршити и најтеже задатке. Навешћемо извод из извештаја једног совјетског ратног дописника: «Заједно са совјетским борцима преко Дунава се храбро и смело боре борци Народно-ослободилачке војске Југославије. Одреди Југословенског корпуса генерал-лајтнанта Кости Нађа успешио су у овим операцијама водили заједничку акцију са совјетским артилерцима и тенкистима показујући усто не само покретање и храброст него и знање да вешто искористе најновију технику».

Дакле на целом Подунављу иницијатива је потпуно у рукама Црвене армије и наше војске. Страна која има иницијативу може брати првача удара по својој воли и појавити се тамо где то изгледа мало вероватно и могући. Међутим, једно је јасно: да нема те силе која би могла задржати борце Црвене армије и наше војске у њиховом проријану и оплучности да уникнут немачке окупаторе.

Што се посебно тиче нашеј југословенског ратишта, развој догађаја у последње време све јаче осветљава ње-

го улогу и значаја у оквиру стратешког борби на огромном простору од северног гребена Карпата до средње Дрине. Дневне заповести Маршала Сталјина и ратни извештаји нашег Врховног штаба све чешће објављују зести о тешким ударцима који су на том простору задржали непријатељу. Трупе IV, II. и III. Украјинског фронта Црвене армије и наше Народно-ослободилачке војске руше последње позиције немачкој одбранбеној системи у западним Карпатима, на средњем Дунаву и у дравско-савском базену тежећи неодоливо према западу, у унутрашњост Чословачке и ка границима Аустрије. За свега некогико дана оборена је немачка одбрана на планинској реци Ондрави у западним Карпатима и тиме олакшавши продирање ка важним упориштима првога и другога обручака на западу.

Распоредом и дејством савезничких трупа на истоку и западу, као и у Италији, стегнут је обручак око Немачке. На истоку обруч иде од ушћа Њемена и делом границе Источне Пруске, Вислове, источних и североисточних прилаза Будимпешти налазе се у рукама Црвене армије, јужно од Будимпеште форсирани је Дунав на сектору на којем је претстављао велику препреку у сваком погледу и извршен је дубок прородор према западу и северозападу.

Подунавље је у географском и економском погледу веома важан део Европе. Дунав је велики природни водени пут који везује средњу Европу са истоком и југистоком. Његов слив обухвата велика и богата подручја па и већи део наше земље.

Немачки империјалисти изабрали су Дунав дајући њемачкој армији и овој склопу раскомадан. У планинском подручју Карпата угрожене су главно немачке везе са појадином и везе са јужном Польском. Будимпешта која је недавно кео велики офанзивно-дефанзивни мостобран претстављала главни ослонац немачке одбране на Дунаву, сад је изгубићи ово значајно пошто јој прети обухват и опколавање на десној обали Дунава из појадина. Десно крило немачког распореда у дравско-савском базену разбијено је у више изолованих група и постепено се ломи.

Најтежи ударац за непријатеља представља напад на појадену фортификацију Дунава и дубоки прородор који су извршиле трупе III. Украјинског фронта и наше војске. У погледу извршења ово је сјајно изведена операција. Ове су трупе прешли Дунав на сектору који је био јако бранљив, на којем је река веома широка, блатњавих обала са тешким прилазима са безброй споредних рукувача, поред саме обале велико шуме са мочварним тлом повећале су тешкој кретању, осматрању и употребе ватре. За наше трупе ово је било први прелаз велике реке у оквиру велике операције на једном организованом фронту, испит који су они одлично положило, доказавши и овим да наша војска спада у ред великих регуларних армија и да може извршити и најтеже задатке. Навешћемо извод из извештаја једног совјетског ратног дописника:

«Заједно са совјетским борцима преко Дунава се храбро и смело боре борци Народно-ослободилачке војске Југославије. Одреди Југословенског корпуса генерал-лајтнанта Кости Нађа успешио су у овим операцијама водили заједничку акцију са совјетским артилерцима и тенкистима показујући усто не само покретање и храброст него и знање да вешто искористе најновију технику».

На Дунаву Црвена је армија пружила

тако да су њемачки артиљеријски избијаји са Аленина у долини Пада.

Наша су се снаге чврсто повезале са

левим крилом стратешког фронта Црвене армије. У продужењу тог крила

дравско-савском базену наш ће фронт

оријентисан према западу ка Југисточном немачком бастону Аустрији.

У северозападном куту наше земље, у Словенији, Корушкој, Штајерској, Истри и словеначком Приморју наша

армија извршила је велику операцију

избачујући из њене територије немачке армије

и ослободијући ју од немачке окупаторске

владавине. Овај прородор је уједињио

наши снаге у једину јединицу која је

имала за циљ да уједињи се са Црвеном армијом —

<p

СИТНЕ ВЕСТИ из омладинских организација

У Београду од ослобођена до данас формирало је 46 одбора УСАОС-а. Дебовољно се јевило до сад у тојесе преко 2100 српских омладинака. Одржано је преко 300 конференција на којима је учествовало хиљаде омладинаца. О свим актуелним питањима расправљало се на 3 конференције агиковица УСАОС-а. Задња таква конференција одржана је 3 децембра и на њој је учествовало око 500 делегата. За месец дана београдске разне јединице дала су 28.036 радних дана. Омладинци у творилицама мотора у Раковици за 15 дана израдили су за Црвену армију 150 мотора, а за НОВ 50 мотора.

27 новембра формирало је 5 радних бригада у Херцеговини и то у Требињу, Билећи, Гацку, Стоцу и Љубињу.

У Кутјеву у Славонији одржана је II обласна конференција УСАОХ-а којој је присуствовало 3000 омладинаца и омладинки. Они су изложили рад ставом сре омладине. За време од I до II обласне конференције, то јест за годину дана, број чланова УСАОХ-а у Славонији попео се од 7000 на 43.000. За вреја такмичења са омладином Далматије, омладинци Славоније постали су врло добре резултате. Из округа Јад одшло је у војску 312 омладинаца, а из округа Осијек 499. Омладина округа Вирштице дала 8.699 радних дана. У округу Нашице омладина је сакупила 145.758 кг хране. На конференцији је предата прелазна гашница омладини округа Нова теретишка, која је победила у шов и геју међу окрузима.

и њем и северстарском граду Опатији једнаждан ударна омладинска група икшила је велику штету окупатору. Омладинци су потопили два брода мање тонаже, и уништили 3 немачка камиона.

Само задњих 15 дана V и XVII костајничка радна бригада насеља је 418 метара дрва. За исто време убрали су 2250 клипова кукуруза. За три сата костајничка је бригада поправила 5 км, веома обрушених пута кроз Пастрево, а у другој акцији за 4 сата насеља 143 метра дрва. Радна чета села Деветака и V новске бригаде, за време акције на Мартин брду извукла је 5.325 пушчаних метака, један сандук упаљача за бацачке мине, два сандука бомби и другог материјала. Јединице III дубичке бригаде убрале су 2.053 кг. граха, поправиле 14 милиота и 19 км. пруге. Јединице X дубичке бригаде поправиле су 11 км. пута, насеље 65 метара дрва и убрале 47 метара кукуруза.

Један вод радне бригаде „Вељко Миличевић“ за ноћ је ископао бункер и у даљини 1 км. преене и закопао 28 метара жита. Исти вод је сажегао и донео 6 метара нумура за наше коваче.

Омладина Дрвара улаже све своје снаге за обнову свог попадијеног округа, у помагању своје војске и свог народа. У месецу новембру изграђено је на терену дрварског округа 350 кућа. Код тих радова омладина је имала највише учешћа. Омладина је у року од 20 дана пренела 7 км далеко на прту милион комада цимла и 170 кубика треске за покривање кућа. Она је то наставила на воз и истоварила у Дрвару. И на подизању самих кућа највише су учествовали омладинци.

Бој 600 словенских омладинака који су живели у Београду, добровољно су се јавили у пр. Т. кратка и жан.

Пред II Конгресима

Омладине Македоније и Црне Горе

ДО II КОНГРЕСА

Пре годину дана, када је у македонским градовима још господарио окупатор, на слободној територији Македоније, у селу Фуштину, 22. децембра, 288 делегата присуствовало је I конгресу македонске омладине.

Од онда је прошло годину дана. Јуначке македонске јединице НОВЈ ослободиле су читаву Македонију. Данас ће они помоћи својим друговима Србима, Црногорцима, Хрватима и Словенцима да и они до краја ослободе своју земљу. Данас се обнавља јединица Македоније, гради се нови живот, нова Домовина. По први пут у историји македонски народ гради своју властиту државу у оквиру демократске федеративне Југославије.

У тим великим данима македонског најода, омладина Македоније одржава свој II конгрес. Баш на саму годишњицу првог конгреса, 22. децембра.

И док се I конгрес одржава у слободном селу Фуштину, II конгрес одржава се у слободном главном граду федералне Македоније, у Скопљу.

ИЗ ПРЕДКОНГРЕСНОГ ТАКМИЧЕЊА ЦРНОГОРСКЕ ОМЛАДИНЕ

За време предконгресног такмичења међу поједијним окрузима у Црној Гори и Боки, најбоље успехе постигла је омладина никшићког округа. Она је у свим секторима такмичења премашила предвиђену норму. За рад јединица предвиђено је било 10.400 радних дана, али још пре завршетка такмичења омладина је премашила свој план за скоро 200%, дала је 30.825 радних дана.

По налогу Народно-ослободилачких одбора омладинци су извеле 1140 акција, у којима је учествовало 19.872 омладинца. Осим тога омладина је у радовима које је извела

на властиту иницијативу дала још 12.266 радних дана. Поред већ постојећих радних јединица у тим радовима учествовале су још 34 новоформирале јединице, међу њима I и II омладинска радна бригада. Омладинске групе извршиле су 427 војних акција, у којима су међу осталим заробили 179 „шкрапара“ (тј. четника, који се, разбијени, скривају по шумама). У округу за време такмичења одржане су 172 конференције, на којима је учествовало 10.066 омладинца и омладинки. Осим тога одржано је 457 сеоских састанака, 136 научних предавања, 31 културна приредба и 2 течаја за неписмене. Отворено је 85 омладинских дома. У УСАО обухваћено је 2.300 нових чланова, а у Савез пионира 2.715. Пионери никшићког округа извеле су 749 акција. Организоване су четири читаонице, формирало 20 омладинских културних група, 7 шаховских клубова, који су организовани 9 турнира и 7 спортивских клубова, који су приредили 6 ногометних утакмица и 31 утакмицу у тручању. Међу другим радовима радне јединице постигле су и ове успехе: прикупиле су 501.219 кг жита, 6.100 кг воћа, 115.819 кг зелени, и 352.433 кг сточне хране. Ове су поправиле 7.083 м цесте,

иака, сакупила 4.600 кг намирница 125 пари чарапа и 5.165 лира.

И у добровољном ступању омладине у редове НОВ поститују су

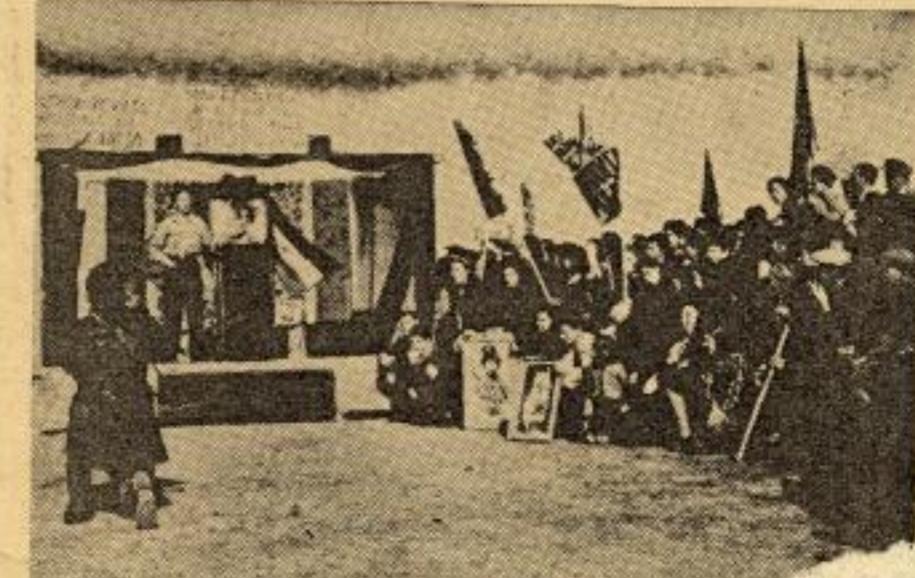
за време предконгресног такмичења лепи успехи. Из Херцег Новог још пре ослобођења отшло је у војску преко 900 омладинаца, из цетињског среза 675, из барског среза за двадесет дана преко 400. Задњих дана ступило је у редове наше војске преко 130 омладинца. Муслимана из беранског округа.

ОМЛАДИНА МАКЕДОНИЈЕ ФОРМИРА СВОЈЕ БРИГАДЕ

21. о. м. на главном тргу у Скопљу приређена је манифестијација поводом образовања I омладинске бригаде која носи име „Димитрије Влахов“. Стотине омладинаца у густом војничком маршу уз борбене песме иду заједно са младим Турсима, Власима, Циганима и Грцима улицама ослобођеног Скопља, носећи транспаренте и слике. Млади борци су тако прославили формирање I омладинске македонске бригаде. Данас су они спремни да заједно са

сталим јединицама наше народно-ослободилачке војске, раме уз раме са братском Црвеном армијом и братском бугарском војском учествују у последњим борбама против фашистичких бандита.

И прилепска омладина дала је највећу славну војсци своју омладинску бригаду. Осим тога они су у последњим данима формирали две реде бригаде, један батаљон за сечу дрва и још мање радне јединице.

Са првог предконгресног митинга у Скопљу, који је почетком децембра као у току изложених наше дивизијама на по-

ОМЛАДИНСКЕ ВЕСТИ из света

Члановима „Ујединених снага француске патријотске омладине“ упутило је Светско омладинско веће следеће писмо:

Драги пријатељи,
Дани ослобођења Француске су дали радости и одушевљења омладине целог света.

Ми смо са дивљањем посматрали велики удео војег су млади родољуби Француске придонели заједничкој борби, и прошле године смо са одушевљењем примили вест о формирању „Ујединених снага патријотске омладине“. Добро нам је познато све што сте претрпели под животињским јармом нацистичког завојевача; наше јединство, ваша храброст и одлучност били су пример свима нама.

ПОЗДРАВЉАМО СВЕ МЛАДЕ МУЧЕНИКЕ ФРАНЦУСКЕ који су пали у борби, младе Французе и Француске које су жртвовали своју крај да би Француска могла живети.

СЛАВА НАШОЈ ПАЛОЈ БРАЋИ И НАШИМ СЕСТРАМА ФРАНЦУСКЕ! На овај велики дан, када се Париз град спасио традиције, драг целоме слободном свету, дигао из ропства и уништио завојеваче, — на овај велики дан Извршни комитет Светског омладинског већа поносан је што Вам може упутити позив да именуете претставника ујединених снага патријотске омладине за наше Веће, које за сада имаје свој главни стан у Лондону.

Светско омладинско веће било је основано на Међународној омладинској конференцији у Лондону спретском 1942. год. и састављено од младих претставника 29 народности. Сада нас већ помаже велики део омладине 45 различитих народа. Циљ овог Већа је да координише и потисне напоре омладине свих народности у борби против заједничког непријатеља те да пружи сваку помоћ у изградњи боље и срећније будућности.

Помоћимо смо што можемо јавити да је пре неколико седмица стигао делегат из ослобођене Европе — капетан Славко Комар, југословенски партизан, који је три године радио на организацији Партизанских одреда Хрватске, и члан је Претседништва хрватског већа народног ослобођења. Комар је у Светском омладинском већу претставник више од 500.000 чланова УСАОЈ-а.

Са несрђањем очекујемо ваш одговор, јер ваша речи не би могле бити довољне без једног претставника из његовог покрета. Молимо вас да нас обавестите на који бисмо вам начин могли помоћи, јер је то наша циљ и наша искрена жеља. Завршавамо по клама Светског омладинског Већа:

УЈЕДИНИТЕ СЕ — БОРИТЕ СЕ — НАПАДАЈТЕ — ПОБЕДИТЕ!

П оводом чланка совјетског писца Бориса Горбатова о немачким злочинима у Пољској, совјетски радници писали су писма својим друговима енглеским радницима. Они им пишу о патњама совјетских народа и о злочинима окупатора. У име свих совјетских радника шаљу топле поздраве и обећавају им да ће се још више светите фашистима тиме, што ће у својим фабрикама израђивати све више оружја за Фронт.

У јуну о. г. одликовао је Президијум Врховног совјета СССР-а орденом „Црвено заставе“ украјински Комсомол у знак признања за рад, који је обавио Комсомол на организовану омладину за борбу против фашистичких окупатора и за учествовање у обнови земље. У име Президијума Врховног совјета орден је предао Комсомолу секретар ЦК ВЛКСМ, др Костјенко. Он је и честитao украјинским комсомолцима на високом одликовању.

Извршни комитет Светског омладинског већа усвојио је предлог Америчке унитаријанске омладине да се припреми Светска омладинска књига. Ова књига састојаће се од специјално израђених засебних листова, који ће се раздати омладинским организацијама широм света. Сви олијници ће се слажу са радом и циљем Светског омладинског већа и ће потписати на ове листове своје име и дати мали новчани прилог, обавезујући се за пуну помоћ борби ујединених народа и изградњи међународног пријатељства. Испуњени листови биће повези и изложени у Главодатану Светског омладинског онак ретве ливали

Два Божића

Је ћу веома говорити о Божићу 1942 у Петровграду. Био је други дан Божића. Ја нисам знао како је код мене код куће, како је код мојих другова, како је код моје девојке. Нисам могао да се веселим већ три месеца.

„Мрак се већ спушта у келији која је била препуне задаха људи који излазе један сат дневно на свеж ваздух, са чекањем на леђима и са погледом упремим у земљу.

Сви смо мислили на своје најрђеније и на борбу коју воде слободни другови по пољима и брдима земље која се није хтела повиновати плачашкој немачкој. Али било је тешко. Сада смо тек осећали шта значи слобода, златна слобода.

Да, мрак је био. И онда су се изненада отвориле врате и у собу су ушли Штаплер, крвник Баната и агент Недићев, профан агентима Немцима и агентом Србином Ћирковићем. Били смо распоређени по другим собама. Нас десет су прећели у привремну келију у којој су били кревети. Из ходника смо чули тихи плач двеју другарица из семица.

Шта ће бити? — питали смо се. Немогуће да ће нас пустити. Догодиће се нешто. Али, зар није данас Божић? Они неће смрт учинити ништа?

Али оно чега смо се плашили десило се...

Тридесет добрих другова било је одведенено трећег дана Божића у Драгутиново, Меленце и Мокрин, стрељано и послано вешема. У Петровграду су се тога дана нахвали на вештакима симозијумском народу, међу њима и Др. Милјатов. Немци су окитили Божићну јелку крвавим телима српске деце. Тога дана у целом Банату било је постresteљано и повешано 150 Срба, који нису хтели да се помири са мишљу да им гостодари подли Герман.

Ми смо били у својој келији када су одјечнули пучни у дворишту. Ми чули узвик: Да јакије слобода, да живи Југославија, да живи Совјетски јавез!

Кроз прозор смо гледали како Олег Убадин храбро окреће своје лице цевима, како је обркну ка зиду, њен пристан израз лица и затим њене ноге, беле и мртве ноге, како висе беспомоћно у колима која су је носила на вешалиште.

Сутрадан смо сишли у двориште. Крај зиде су биле стадионе месеа, мазга и црева, и стакло од начара. Олег Убадин. То је било право стрељање. Потом се то понављало.

И стрељања је било доста. Народ је знао само оно што је било пакетирано, али ми смо знали више. Знали смо и за грозоту која су чинили Немци тражећи од Срба признавања која би их одводила не вешала.

Срце нам је испело. Крави Божић нећемо никада заборавити.

И Божић 1943 провео сам у логору. Спавали смо на камену посјутом са нешто сламе да су се осиоши Германни шетали у дубелим бундама.

Али Божић 1943 године био је другачији него 1942. Јер ми смо знали да

НА ШАРЕННИКУ

Други баталјон већ потпао дана гаји пртице. Други баталјон је прошао шафту офаџијеву. Своју је опрема свајаст, честитна, одважност. Све остало што има отво је из руку мрских фашиста. Шарци, бацачи, карабини, бомбе, све, све је отво у борби — све је крају залило. Крај је везала срца другог бораца. То је цемент, који ствара гранитну снагу другог баталјона — и сваког другог баталјона.

Са другим баталјоном је и његов ко- мандант, Цвијић, миран, прекаљени, ста- ри борац.

Са њиме и његови борци, мраз ле- деном мрзњом проклето племе издај-ничких паса.

Други баталјон је побочницица. Он чу- ва својих ста двадесет ранијих и бо- лесних другова на носилима, на коњи- ма и пешаком. Он чува свој штаб бри- гаде, он је десно обезбеђење. То је други баталјон Прве крајишка ударне бригаде. Пето крајишка дивизије.

Тамо је издајнички род — фашистички други изгнански трупи. Гвозден у стражи издаји своје бреће, гвозден у слугарењу мрском Шваби.

Папе су и прве бомбе. Брисак краји- шника значи почетак крајег кола. То значи да ће бити гурниш. То ће трајати док се непријатељ не склони. Јуриш за јуришом.

Након неколико минута дошао је ђи- јелић, командант првог баталјона.

Његове плаве очи гледају озбиљно, дубоко уписане у лице команданта бригаде. Боре не чују и један отвори зarez на оба лица уз усне чинио га много озбиљнијим. Његово младо лице са размјерно ситним раст тога че- са се мијеља, он поприма лик јунака.

— Бијели, прихвати командант бригаде

Сећаћемо се 23 јануара 1942 у Новом Саду...

Јака је пала на 25 степена испод нуле. Улицама су јурили камници на- пуњени људима, женама и децом у спа- вачем вешу. Гоља деца су плакала и притискала се уз своје мајке да се утреју. Ишао је камion за хамионом. Из свих улица су избацили на једну, која води на дунавско купалиште, тако да је у овој улици била формира на колона жртве бездуших злаковца. А када су стигли на Дунав по- чео је крвава драма. Колона по један кретала се према самој обали Дунава. Жандарми су ишли крај колоне, скла- дали веш са људима, остављајући их пот- пуну голе, отимали су прстење, а че- сто су склели и читаве прсте на којима је било прстене. Наките су трпали у џелове међусобно се тукли и отимали, који ће ишаћи излаквачима. Колона се кре- тала. Чуо се вријак голе децице, а жандарми су одговарајући бајонетима. За- кладана, потпуно нага деца, жене и љу- ди остајали су за колоном. А на са-

том заљебеном Дунаву се завршала судбина оних који су били још живи. На леденој кори је просечен отвор, а изнад њега намештаја еластична ласка, са које лете весели купачи у воду. Један по један, стајала је жртва на крај даске и удацем сексије, заштита бајо- нетом, убијена револвером падала је у рупу. Други су стајали крај рупе из леду и са другим чакљама турили под лед ране, онесвесићене и мртве. Топ- ла крај су пуштила из руке и кончила снег. Често су живи деца свезиве за- једно са своим мајкама бацана у ову рупу. Них је дуга чакља гурала под лед где су нашли смрт.

Зато време су пижаме и острвице мађарске банде организовале по граду. Упадали су даљу, ноћу у куће и у по- стељама клали и убијали читаве породице. Изводили су их на улицу, стре- лали их и искасавајући их остављали на улицама. Цео град је bio испрскан крвју. На улицама су лежали лешеви, лобаве, отсечена рука или нога, по- зидовима су били застапљени смртни мозгови.

Овај покољ је трајао три дана. Ма- ѡарски заликовци су за та три дана побујали око 500 ћевића Новосађана.

На исти начин је побујано на хиљаде ћевића из Шајкашских села. У селу Чурут су давају клаљи, тестерили живе или их убијали сексијама, а када је био напуњен један магацин изми- вљеним телима, товарили су их месни Мађари и односили на Тису. На Божић 1942 године је само у Жабљу и Чуруту на овакав начин уморено око 500 људи, жене и деце.

Војводина је ослобођена. Одговарајући и одговарајући мађарски и домаћи заликовци за ова недела.

M. C.

Francé Prešern ZDRAVLJICA

Од рођења (3. децембра 1800) Франца Прешерна нај- већег словеначког песника па до данас прошло је 111 година.

Његов живот био је испуњен борбом и љубављу према слободи, народу, најструту.

У својим делима изложивши је остварење боље будућности, остварење братске заједнице наших народа.

Ова песма коју објављујемо одише великим идеалима који данас остварују наши народи.

Зато ми волимо Прешерна. И из његових дела ми премо сокове наше љубави према свему што је људско и напредно.

Једна од најславнијих словеначких бригада Народно-ослободилачке војске носи име Франца Прешерна. Она је регрутована и води борбе у његовом родном крају — Горењској.

Spot hrle so rodiče,
prijačiji vince nam sladko,
ki nam oživlja žile,
srce rezjasni in oko,
ki vstopi
vse skrbi
v potrih prih up budi.

Komu narpred veselo
zdravljico, bračje, čmo zapeč?
Bog našo nam deželo,
Bog živi ves slovenski svet,
braće vse,
kar nas je
sinov slovenske materice

V sovražnike 'z oblikov
rodu naj naš'ga treši grom!
prost, ko je bil očakov,
narprej ne bo Slovencov dom;
naj zdrobe
njih roke
si spone, kjer jimš teže!

Edinost sreča, sprava
k nam naj nazaj se vrnejo!
Otrok kar ima Slava,
vsi naj si v roke sežejo!
Da oblast
in z ljo čast,
obilnost bodo naša last!

Bog živi vas Slovenke,
prelepe, slahne rožice!
Ni tako je mlađenke,
ki nate je krvi dekle,
naj sinov
zarod nov
iz vas bo strah sovražnikov!

Mlađenči! Zdej se piše
zdravljico vaša, vi naš up!
Ljubezni domačije
noben naj vam ne vsmeti strup!
Kar po nas
bode vas
jo srčno branit klicat čas.

Zive naj vsi narodi,
ki hrepene dočakel' dan,
de, koder sonce hodit,
prepir iz svela bo pregnan,
de rojak,
prost bo vsak,
ne vrag, le sosed bo mojak!

Nazadnje še, prijačiji,
kozarcate zase vzdignimo,
ki smo zato se zbraťili
ki dobro v srcu mislimo.
Dokaj dni
naj živi
Bog kar nas dobrih je ljudil!

Изложак је леш словеначког родољубља, којег су убијали Немци, а проказали до- маћи издавањи «Белогордејци»

грађују бригади отступници.

Наши уморни штабови се састају. На- кон кратког савјетovanja стваре план. Најприје ћемо се одморити, а онда по- крет за село Катице.

Одмор је био врло кратак. Треба се предвазити на други правац, за нашим другим јединицама.

Прва бригада маршира у левом правцу. Борци су опет спремни на борбу. Модерна војска спо- ѕобица за фронтовске операције веће- та стила и замаке не може се ни за- мислити без модерног, добро уређе- ног санитета. По свим најчешћим слобод- иним градовима одржавају се санитет- ски курсеви који треба да оспособе младих, пожртвованих, јавњем по- тикованих болничарка. У Београду се отвара такав виши санитетски курс. Наше младе болничарке — партизанке зачеје учићи у учионици с истом во- љом и истрајношћу с којом су извла- чиле рањенике са бојног поља.

Данас ми стварамо модерну, добро изоружану војску. Модерна војска спо- ѕобица за фронтовске операције веће- та стила и замаке не може се ни за- мислити без модерног, добро уређе- ног санитета. По свим најчешћим слобод- иним градовима одржавају се санитет- ски курсеви који треба да оспособе младих, пожртвованих, јавњем по- тикованих болничарка. У Београду се отвара такав виши санитетски курс. Наше младе болничарке — партизанке зачеје учићи у учионици с истом во- ѡом и истрајношћу с којом су извла- чиле рањенике са бојног поља.

Прва бригада маршира у левом правцу. Борци су опет спремни на борбу. Пролазимо мимо јучерашњег положаја другог баталјона. Сви су се изненадили, како је опасан положај био. Заклучили су да би наш борци, да су били на јесту непријатеља, били уништени противника на положајима другог батал- јона.

Али, други је издржao и омогућio сјајну победу првом.

Борци првог и другог само кетада по- гледају у лијево, на попримаћућу ноћашњу борбу. Они се узбијају, али су и дају Катице.

Одмор је био врло кратак. Треба се предвазити на други правац, за нашим другим јединицама.

Прва бригада маршира у левом правцу. Борци су опет спремни на борбу. Лице бораца се загријевају, образи су румени. Кувани спремају пуре. Јавља се безбрежна веселост. Пониже препрчавајуће догађаје из борбе. Неко почине пјевати, а мало затим већ се хвате козарачко коло.

Борци се сјете своје Козаре, својих домаћина, онда су прикосни. Они пјевају мајчи нека не плаче за њима ако по- гину.

Пјевају наши јунаци и синтим, враго- ланским кораком, креће се силовито козарачко коло.

Шареник је остоји снјегом покрiven. Румени крај наших рањеника и неколико погинулих бораца пала је као племенски цвијеће на бијелу копрву.

Од Крајине до Србије обиљежени су сви нај

МАЛЫ ЛЕКСИКОН**ПРВА ПОМОЋ**

Крвављење наступа чим је повређен и отворен краин суд. Ако је у питању венозни суд крв је загасита и не престаје цури. Ако краин шикља у мајчину и отворене је боје ради се о артериозном суду.

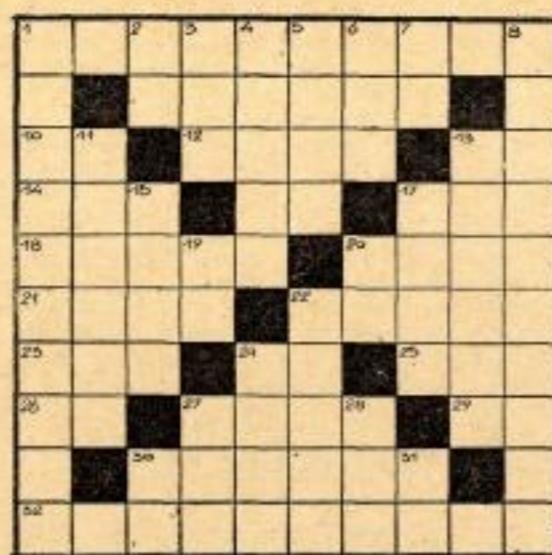
Код омалних крвављења крв се релативно лако зауставља. Код великог крвављења (кроволитава) из ране, никада довољно да се изврши само притисак на рану, већ се мора стегнути део тела између ране и срца. То се стезава врши код се рањено место обухвати између ране руком и снажно стегне или се то место стегне еластичним повеском, гуменим цеви, кајашем, појасом или каквим другим погодним предметом. Рана се само покрије чистим завојем или ако овога нема боље је оставити непокрivenу него из њу ставити нечешт завој. Рањено место не сме да остане тако стегнуто дуго; најдуже два сата. У том међувремену ранjenika, ако је то искако могуће, упутити лекару. Ако је рана на унутрашњој страни бута, притисак извршити испод средине пропоног превоја, уз стидну kost. Притисак треба да је снажан. Кад је рана на листу или на ком месту испод колена притисак извршити у заклоњеној јами, односно снажно савити колено и у том га положају савити појасом или сл. — Кад је рана на рукама, најбоље је извршити притисак на унутрашњу страну мишице, под назувном јамом. Ако је на донем делу руке (подластицама, шакама) притиснути у лактском превоју или савити руку у лакту па је у тајвом положају причврстити.

Заустављању крви припомаже и кеса с ледом, која се стави на завој. Међутим, сви горњи поступци служе само при времено. Рањеник треба што пре одвести лекару који ће обавити стално заустављање крви како он то нађе склон.

Прелом костију. Може бити „затворен“ када се не види рана и „отворен“ када рана постоји.

Прах погодба за лечење прелома је остварење непокретљивости кости, помоћу завоја, удаљом. Као удаља може послужити сваки предмет у виду штапа и дашчице. Зарашићивање преломљених костију је толико брже у колико је повређена особа илаја и у што бољем општем станову здрavlja. Просечно време зарашћивања костију је 2 до 10 недеља.

Сирнуност је последица дејства хладноће на организам. Сирнуто лице треба пажљиво свуји у неналоженој просторији и снегом трљати цело тело, затим го трљање наставити мокрим убрсом, док укооченост ре попусти. Тек онда „сирнуотог“ пренети у нешто замлачену просторију и отпочети с вештачким дисањем.

Укришћене речи

ВОДОРАВНО: 1 славни совјетски град, 9 број, 10 мера за површину, 12 спортски ручни добој Кинези и Индијанаца, [употребљава се и код боксачких утакмица], 13 два сугласника, 14 река у Црној Гори, 18 брдо крај Београда, 20 до маја животиња, 21 лука на Ламаншу, 22 мера за злато, 23 земља, 24 предлог, 25 језеро у Сев. Америци, 26 два иста самогласника, 27 пулс, 29 немачки предлог, 30 река у Босни, 32 становника европске земље.

УСПРАВНО: 1 „пођинске свеће“, врста силиката, 2 део ноћне опреме, 3 варош у Србији, 4 женско име, 5 руско женско име, 6 становника албанског покрајине, 7 два сугласника, 8 становника наше покрајине, 11 супарници, 13 планина у Босни, 15 не много, 17 гради, 19 француски члан, 20 предлог, 22 мегал, 24 позната хемичарка—научница [фонетски], 27 пруга, 28 лична заменица, 30 предлог, 31 магарац [француски]. ММН

ТРИ ЗАГОНЕТНЕ ПОСЕТНИЦЕ

Составио: Раде Јовановић-Сарајлија
23 дивизија НОВЈ

П. н.

Мирко У. Ђосић
Бока

Чиме се занима г. Мирко?

ЈАНЕЗ И ПУЧЕЛИ
КНИН

Какав положај заузима Јанез?

В. Ј. ЖНИДАР
МОСТАР

Шта је овај господин?

РЕШЕЊЕ „ЗАГОНЕТНЕ ПОСЕТНИЦЕ“ ИЗ БР. 21 „ОМЛАДИНЕ“:
Трговачки помоћник.

РАСПАРЧАНИ ЛИК

Прецирај црне комаде, исечи их,
и покушај саставити лик.

ЈЕДАН ПРОСТ ПРОБЛЕМ

Поставите по три двојке у три различите групе тако да ће прва група кад се помножи са два равна другој, а друга група кад се помножи са два равна трећој.

Решење доносимо у најућем броју.

НЕПИСМЕНОСТ, ПРАВА МУКА – ПИОНИРСКО ИМЕ БРУКА

Цртеж Иве Кумадина

Состала се око стола
Чета пионира,
Одређена је патрола —
Командир је Ћира.

Патроло, на дужност крени, —
Ћира оштро каже,
Наша чета нек одмени
Партизанске страже!

«Ево неко гаши траву
и торбциу носи.
— Сто! «Сумњив јес... — Дај објаву
Да видимо ко си! —

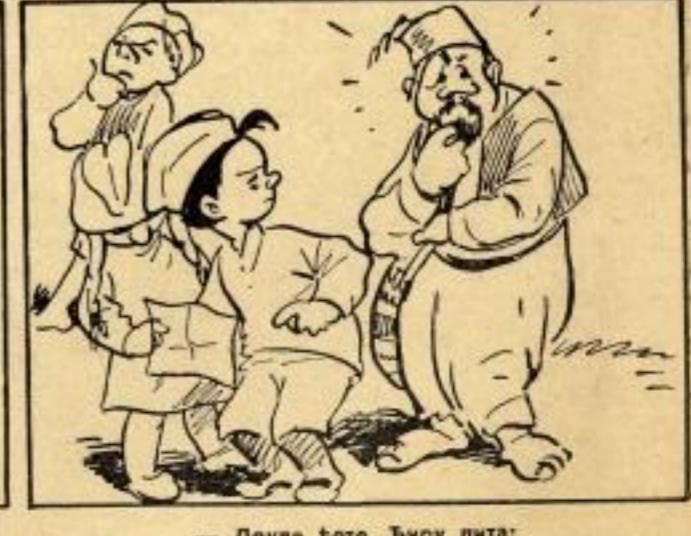
Вади чича лист папира,
А по њему црне шаре:
Узео га бринко Ћира
И погледа на «строжаре».

Објаву је отворио,
Сви гледају, сви помажу,
Сваки зна по једно слово.
На их скупу у ред слажу.

Чека чича, чека, чека,
Док се није досетио:
«Нема друге, научиће
на објави буквар цио!»

— Докле ћете, Ћира пити:
Ћира: — Чекај, смета ово:
Још не може да прочита
Сваки од нас слако слово!

СПОРТ

Спортски клубови Црне Горе. — Поред других додатности омладина Црне Горе улаже напоре у организовању спортских клубова, после решења других ванредних задатака. Тако су оживели и «будућности», «Црна Гора» из Подгориће, и «Херцеговачи» из Никшића, као и спортска друштва у Баранићи и Андријевици, тако да се спроводе појединачна спортска такмичења међу њима.

★

Осјечка и XII славонска бригада организовале су спортску приредбу. Ногометна утакмица одиграна је са нерешеним резултатом 1:1. У трајању на сто метара победно је борац осјечке бригаде са резултатом 11:4. И на 400 м. победно је борац осјечке бригаде који је претрпео прругу за једну минуту.

★

ШАР—ВАРДАР 3:2

Скопље, 27 новембра. — У вези такмичења за II конгрес антифашистичке омладине Македоније одиграна је утакмица између мусиманског омладинског спортског клуба «Шар» и омладинског клуба «Вардар», коју је «Шар» решио у своју корист са резултатом 3:2. Утакмица је одржана у Скопљу, на игралишту «Македонија».

★

Нешто о „Југоспорти“

Овај дан се појавио у Београду лист „Југоспорти“ са самозваним и претенциозним поднасловом: „спортивски лист Југославије новог доба“.

Донасмо одломак из чланка којег је објавила „Борбен“ оштро нападајући овај „спортивски лист“:

„... он („Југоспорти“) је спорту и спорској реклами до толико значај да мобилизација за фронт и обнову изгледа као другостепена ствар.“

„Југоспорти“ се појавио као лист Југославије новог доба. С каквим правом? Које су српске, хрватске, словеначке, црногорске, босанко-херцеговачке и македонске спортивске организације или установе, и која су руководећа државна тела овластила „Југоспорти“ да буде лист свих њих, односно лист Југославије новог доба?

Закључак: Својим самозванством, демобиланизационим постavljanjem питања спорта, политичком наездношћу, културном и новинарском написменошћу, мистификацијама и претенциозношћу своје врсте „Југоспорти“ се показао као непожељна и штетна појава — без обзира на евентуалне добре намере уредника листа.